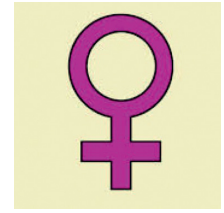

SKV bulletinen

nr 1/2024

Svenska Kvinnors Vänsterförbund - Kvinnokamp i över 100 år

Ordförande har ordet!

Denna gång hade jag tänkt skriva om klimatet, den överordnade utmaningen vi står inför. Men så dyker den upprörande frågan om DCA* avtalet upp ur det blå: Sverige ger USA tillgång till amerikanska baser lite varstans i Sverige, tillsammans med rätten att röra sig fritt i svenska vatten, i luftrummet, på väg och räls. Sverige överlämnar en mängd beslutanderätt till USA, vars demokratiska halt man allt mer tvivlar på. Och avtalet är klappat och klart, utan tillstymmelse till debatt. Man utmanar helt enkelt den demokratiska processen.

Det är som att leva i en ny tidsålder. Nya krig tillkommer, högerkrafter avancerar i demokratiska länder. Människans överlevnad på jorden ställs till och med på sin spets. I Sverige upprustar försvaret, vilket naturligtvis leder till drastisk nedrustning på andra områden, sjukvården, skolor, socialtjänst, järnvägar, listan kan bli lång. Hur många behov som helst förblir otillfredsställda. Framtiden upplevs som hotfull.

Inte konstigt då att jag med många andra i Göteborg, (stor trängsel) anammade inbjudan till en AW** på anrika Pustervik att höra de kloka, kändisarna **Sven-Erik Liedman**, idé- och lärodoms-historiker och **Marie Demker**, statsvetare, kompletterade av filosofen i ropet **Jonna Bornemark**. De lockade med rubriken ”*Drömmen om en bättre värld. Är utopiernas tid förbi?*”

Eftersom trion på scen faktiskt inget nämnt om dagens militarisering, ställde jag frågan när publiken bjöds in: ”Hur får vi slut på krigerna när frågan omgående ger svaret att man måste försvara sig? Så mycket längre kommer man inte. Alla menar ju att de försvarar sig - Ryssland, Israel, Hamas alla.”

Foto: Fredrik Holmberg

Och vad fick vi för svar? **Jonna** höll sig till en mera abstrakt plan, hennes privilegium som filosof. Hon efterlyste en positiv berättelse om framtiden, att vi ska förundras över livet och våga experimentera. **Sven-Eric** beklagade militariseringens väg som han tolkade som maskuliniteter som fått härja fritt. Vi har ett ansvar gentemot andra, menade han. Så - gör vad du kan! **Marie** poängterade att det enda vi kan göra är att envisas med att hänvisa till fredliga alternativ, lyssna på fredsforskare, ge andra berättelser och gång på gång hävda att fredliga lösningar är möjliga.

SKV skriver remiss på propositionen om DCA avtalet som ska till riksdagen för beslut senare i vår. Själva kan man i alla fall skriva under två namnsamlingar från vår hemsida: den om DCA-avtalet (se sid 13) och https://www.skrivunder.com/upprop_-_for_gazas_barn_-_hjalp_gaza_nu

*Defense Cooperation Agreement **After Work

Ianthe Holmberg

RÄDDA SKOGEN!

Svenskt skogsbruk behöver bli hållbart. Avverkningen är större än tillväxten. Lyssna på forskarna!

I detta fall skogsexperterna **Per Angelstam, prof. emeritus SLU, Bengt Gunnar Jonsson, professor SLU och Leif Öster, expert i Skogsutredningen 2019**

Bygger på en artikel i Aftonbladet (2023-11-09)

Ny statistik visar: avverkning och naturlig dödlighet i skogarna är nu betydligt större än tillväxten i södra Sveriges södra. (Skyddade skogar ej medräknade).

Det gäller för **Götaland och i Svealand** som tillsammans står för två tredjedelar av hela den årliga avverkningen i Sverige.

För att **leva upp** till EU:s nya krav på kolinlagring och bevarande av biologisk mångfald behöver Sverige ställa om och låta mer skog växa till sig. Detta var ett känsligt ämne när **Ursula von der Leyen**, EU Kommissionens ordförande; var på besök i Sverige den 19 januari. Även under den franske presidentens besök i slutet på månaden var skogen ett ämne som diskuterades. Men regeringen stretar emot kraven utifrån och backar istället upp skogsindustrin som kortsiktigt tjänar på det storskaliga skogsbruket och som lämnar milsvida kalhyggen efter sig.

Att större volymer avverkas och självdör än vad som växer till har stor betydelse både för biologisk mångfald och för lagring av kol. Visserligen ökar skyddade skogar sakta, liksom skogar som sparas frivilligt av ägarna. Men samtidigt avverkas skogar med höga naturvärden. De senaste tio åren har den totala avverkningen dessutom ökat kraftigt, med 39%.

Ursula von der Leyen på besök i Sverige för att diskutera skog.

Foto: Regeringskansliet

Sverige har alltså avtal med EU om att öka kolinlagringen. Det sker enklast och snabbast genom att avverka mindre. Men hur gör man det? Ett sätt är att minska avverkningarna i de skogar som det allmänna äger; hos Sveaskog, Fastighetsverket och kanske i de kommunala skogarna.

Men även om all offentligt ägd skog skulle användas räcker dessa inte till. Skogarna i södra Sverige som står för merparten av avverkningarna ägs för det mesta av privata markägare.

”Skogshushållning” var i över hundra år ett centralt begrepp för skogsbruket. Denna hushållningstanke verkar vara spårlost borta i Sverige. I stället hugger man ofta skogarna direkt när de uppnått lägsta tillåtna ålder för avverkning. Det gynnar industrier som bygger på massaved och tillverkar exempelvis kartong och engångsprodukter. Men enskilda skogsägare tjänar mer på att producera sågtimmer med högre kvalitet där träden fått växa till sig.

Träd som dör av stormar, bränder och barkborrar har ökat i världen. Skogars tålighet mot sådana skador måste stärkas kraftigt. Hushållningstanken är lika viktig i dag.

Utgångspunkter för ett hållbart skogsbruk

- För att bevara **biologisk mångfald** måste 30 procent av landytan skyddas, skötas och restaureras, enligt internationella riktlinjer. 10% bör vara strikt skyddade.
- Bevara **sammanhängande skogsområden** med höga naturvärden.
- Skapa skogar som **tål klimatförändringar** bättre.
- Minska avverkningar i skogar med höga naturvärden. Då lagras mer kol, biodiversiteten förbättras och vi hus håller med skogen till nytta för framtida generationer.
- Ge markägare **betalt för lagring av kol**
- Med ett EU-perspektiv är svenskt skogsbruk inriktat på bulkprodukter av låg förädlingsgrad. Satsa på en **hög andel förädlade produkter** som ger många jobb.
- Ett hållbart skogsbruk kräver rådgivare och skogsbruksplaner som inte bara redovisar kubikmetrar utan även **ekologiska, sociala och kulturella värden**.

IaH

Feministisk utrikespolitik - revolution, plakat eller mitt emellan?

Under åtta år hade Sverige en feministisk utrikespolitik. Men var den revolutionerande, eller handlade det egentligen om plakatpolitik?

DESIRÉE STERNER, ordförande för IKFF, skrev en masteruppsats,

”Sweden’s feminist foreign policy – a site for militarisation?”

då hon studerade vid The London School of Economics and Politics (LSE). Uppsatsen analyserar retoriken i Margot Wallströms och Ann Lindes totalt nio utrikesdeklarationer från deras tid som utrikesministrar.

Följande text bygger på Desirées Sterners artikel i IKFFs tidning *Fred och Frihet* dec 2023, där hon söker utvärdera den feministiska halten i Sveriges feministiska utrikespolitik.

Så här lät det i den allra första utrikesdeklaration som Margot Wallström

(S) presenterade efter att ha formulerat den feministiska utrikespolitiken (FUP).

”Nu formas en feministisk utrikespolitik vars mål är att motverka diskriminering av kvinnor, förbättra kvinnors villkor samt bidra till fred och utveckling. Kvinnors delaktighet i beslutsfattande ska stärkas såväl i länder med fred som i länder i konflikt eller där återuppbyggnadsarbete pågår. På så vis stärks också hållbarheten i våra samhällen.”

Som första land i världen satte Sverige kvinnors rättigheter på kartan och främjade ett genusperspektiv i den traditionellt patriarkala sfär som utrikespolitik är. Flera länder har följt i Sveriges fotspår, Kanada (2017), Frankrike (2019), Mexico (2020), och formulerat en egen feministisk utrikespolitik.

När nuvarande regering bestämde att FUP skulle läggas ner, blev Sverige även det första land att avskaffa den. Det skedde trots att flera civilsamhällsorganisationer och akademiker visat på att ett feministiskt fokus främjat jämställdhet inom utrikes- och biståndspolitik.

En rapport som också söker utvärdera FUP har titeln *More Than a Label, Less Than a Revolution: Sweden’s Feminist Foreign Policy (2023)*, *Mer än en etikett, mindre än en revolution*: Den är författad av forskarna **Elin Bjarnegård**, **Katarzyna Jezierska** och **Ann Towns** på uppdrag av Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) och är den första systematiska studien av hur den feministiska utrikespolitiken har implementerats.

Rapporten följer implementeringskedjan från regeringen till ambassader och myndigheter. Den visar att FUP ledde till att jämställdhet betonades mer i regeringens direktiv, men att det skedde med en otydlig styrning av hur det skulle genomföras och utan ytterligare finansiering. Metoderna förblev i stort desamma som innan.

Rapportens huvudsakliga slutsats är att även om ”feminist”-etiketten inte stöpte om jämställdhetsarbetet i grun-

den, höjde den ambitionsnivån och stärkte Sveriges internationella ledarskap i jämställdhetsfrågor.

Sveriges feministiska utrikespolitik, för att återgå till Desirées analys, vilade tungt på de tre R:en: rättigheter, representation och resurser. Resurser lades på insatser såsom att förebygga osäkra aborter, motverka kvinnlig könsstympning och könsrelaterat våld, helt i linje med flera av resolutionerna från FN:s säkerhetsråd på temat Kvinnor, Fred och Säkerhet.

Problemet är att en feministisk politik som mest fokuserar på kvinnors rättigheter, representation och resurser misslyckas med att ta itu med kärnfrågor kring patriarkatet. Det undviker att belysa vilken roll kön, maskulinitet och macho ideal spelar i olika sammanhang. Det gäller inte minst hur man ser på kvinnor i väpnade konflikter. Det blir problematiskt när kvinnor uppfattas som en sårbar grupp som ska skyddas och räddas, inte aktörer i egen kraft.

Ett perspektiv som inte tas upp när den svenska feministiska utrikespolitiken diskuteras är just hur militära insatser rättfärdigas av stöd och hjälp till kvinnor, såsom skedde i Afghanistan. Att främja kvinnors rättigheter kan då ses som en bidragande faktor till militarisering av det svenska samhället, märkligt då feminism och militarisering oftast ses som motsatser. Problemet är att feminism tolkas olika, beroende på den tid och den kontext den verkar i, vilket sätter gränser för vad som är möjligt inom aktuella institutioners ramar.

En feministisk utrikespolitik med en eftersmak av militär upprustning

Redan 2015 sades det i utrikesdeklarationen att det var nödvändigt att förstärka Sveriges försvarsförmåga och att vidareutveckla Sveriges militära samarbete med andra. En feministisk utrikespolitik hindrade inte att Sveriges alliansfrihet sattes ur spel och en Natoansökan lämnades in.

Den feministiska utrikespolitiken hade alltså sitt fokus på att stärka kvinnors rättigheter utomlands snarare än att hitta fram till konfliktförebyggande strategier och avmilitarisering. Den talar inte om att avveckla patriarkatet eller ta itu med de militaristiska rötter och det traditionella tänkandet

som ligger till grunden för våld och väpnade konflikter. Fokus ligger alltid på säkerhet, snävt tolkat som ökade militära utgifter och militärt samarbete med andra.

Den svenska feministiska utrikespolitiken har fått beröm för att vara innovativ och progressiv, samtidigt som den kritiserats för att vara idealistisk och orealistisk. Ingetdera är hela sanningen. FUP utmanade aldrig de grundläggande strukturerna som upprätthåller den patriarkala dominansen. Den militära upprustningen och vapenexporten fortsatte. FUP krävde att kvinnor skulle få vara i rummet men synliggjorde aldrig den destruktiva maskulinitet som står i vägen för nedrustning. Den mer traditionella säkerhetspolitiken fick hållas. T.ex var Inspektionen för strategiska produkter (ISP), den myndighet som beviljar vapenexport, den enda myndighet under UD vars regeringsdirektiv inte innehöll

några jämställdhetsmål alls efter 2014, trots att FN:s vapenhandelsavtal kräver en genusanalys inför beslut om vapenöverföringar till andra länder.

Genom att utvärdera, undersöka och kritiskt granska den feministiska utrikespolitiken kan vi komma närmare en "sann" feministisk utrikespolitik, en som bekämpar militarisering, våldsanvändning och patriarkala strukturer. Men inom politiken och institutionerna finns gränser för vad som är möjligt vid en viss tidpunkt.

Det visar också att när något sägs vara feministiskt betyder det inte per se att det är icke-militariserat. En feministisk fred är möjlig, men för att nå den behöver militarismen utmanas.

IaH

Sveriges stoppade bidrag till UNRWA förödande för Gazas befolkning

Sveriges biståndsmyndighet SIDA har beslutat att stoppa utbetalningarna till UNRWA, UN Relief and Work Agency for Palestine Refugees, som sedan 1949 fördelat livsmedel bedrivit undervisning och upprätthållit rena välfärdsfunktioner bland palestinska flyktingar. UNRWA är en livlina för de palestinier som befinner sig i Gaza. Konsekvenserna av att avbryta stödet till dem i detta läge när redan många av invånarna svälter, kan bli förödande.

Sverige är en av de största bidragsgivarna till UNRWA, efter USA, Tyskland och EU. Sverige har valt att följa några av de tongivande länderna USA UK och Tyskland och stoppa utbetalningarna till UNRWA sedan Israel kommit med hittills outhärliga anklagelser om att några enstaka medarbetare, 12 av totalt 13000, varit involverade i Hamas attack mot israeler den 7 oktober. Alla länder har inte dragits med i beslutet att stoppa bidragen till UNRWA och i förlängningen livsmedelsdistributionen i Gaza. Irland, Belgien, Spanien, Norge, Danmark och Portugal har beslutat om fortsatt finansiering, Portugal dessutom med högre belopp än tidigare.

Det svenska beslutet att avbryta finansieringen av UNRWA har av ansvarig minister Johan Forssell följts av försäkningar om att bidragen istället ska föras över till andra humanitära aktörer som ska kunna ta över UNRWAs roll. Det är något som representanter för Röda Korset starkt ifrågasätter. Förutom att de inte ens fått frågan från svenska SIDA, så har de inte några som helst möjligheter att kunna bygga upp en organisation som kan tillgodose behoven av hjälp, som dessutom är akuta. Johan von Schreeb, professor i global katastrofmedicin, menar att det inte är möjligt att ersätta det arbete som UNRWA gör (GP 240201).

Med goda skäl karakteriserar Jan Egeland, generalsekrete-

rare för Norskt Flyktingråd, i SVT Rapport Sveriges agerande som "reckless", oansvarigt och Norges utrikesminister har värdjat till sina svenska kolleger att ompröva beslutet. Danska företrädare (se länk nedan) civilsamhällesorganisationer tar också upp vilka förödande konsekvenser det har, inte minst för Sveriges anseende internationellt.

Sveriges beslut är desto olyckligare då Israel medvetet strypt livsmedelstillgången sedan lång tid och därmed utsatt befolkningen för, förutom alla andra umbäranden som kriget för med sig, också brist på livsmedel och vatten. Israel har sedan ICJ:s beslut en månad på sig att tillgodose behoven och sluta de krigshandlingar som riktas mot civila. Något tecken på att tillmötesgå ICJ:s krav har vi inte sett ännu. Sverige som undertecknat folkmordskonventionen är skyldigt att bidra till att den efterlevs, vilket rimmar illa med att ytterligare bidra till en av de punkter som ICJ tog upp på listan över åtgärder som kan ses som del i ett folkmord.

Nedan ett axplock av ledare och debatt om Sveriges beslut att stoppa finansiering av UNRWA.

DN:s politiska redaktör Amanda Sokilnicki:

<https://www.dn.se/ledare/amanda-sokolnicki-efter-den-har-veckan-ar-det-omojligt-for-mig-att-forsvara-israels-krig/Rasmus-Alenius-Boserup,-vd,-Euromed-Rights-&Jesper-Højberg,-vd,-International-Media-Support:https://www.dn.se/debatt/sverige-tar-till-storslaggan-och-krossar-sitt-anseende/>

Prof. Helena Lindholm, Göteborgs Universitet & Nina Gren, Lunds Universitet:

<https://www.svd.se/a/pQ3dn6/sverige-bidrar-till-kollektiv-bestraffning-skriver-lindholm-och-gren>

Följeslagare på Västbanken

Ulrika Widgren bor utanför Nättraby. Hon är biolog med arbete på länsstyrelsen i Blekinge. Under hösten 2023 har hon deltagit i följeslagareprogrammet i Palestina. Jag intervjuade henne den 7:e januari 2024 i hennes hem, i ett snöigt vinterlandskap, tre månader efter Hamas attacker och upptakten till kriget i Gaza. Hon berättade om sin resa, sitt uppdrag och sina upplevelser.

Vad innebär uppdraget som följeslagare?

– Det är ett stödprogram för palestinska familjer på Västbanken som i många år arrangerats av kyrkornas världsråd och FN med SIDA som finansier i Sverige. Syftet är att visa solidaritet med palestinierna. Följeslagareprogrammet har utvärderats av berörda palestinska familjer och de uppger att de känner sig tryggare, framför allt med att skicka sina barn till skolan.

Nu när jag kommit hem ska jag arbeta med att informera. Jag har fem till sex tillfällen inbokade men jag hoppas det kan bli fler. Jag började med att skriva till våra riksdagsledamöter! Jag har också pratat på jobbet för arbetskamraterna. Det kändes akut när jag kom hem att få berätta för jag kände en så massiv sorg över det lidande som finns på Västbanken. Jag kommer inte att få någon ekonomisk ersättning eftersom SIDA har skurit ner på infomedel men det blir min present till det palestinska folket att jag gör det ändå.

Jag hade aldrig tidigare varit i Palestina/Israel. Vi var först en vecka på kontoret i Jerusalem. Ett team från bl a Irland, Schweiz, Tyskland, som jag skulle ingå i, fick information och planerade tillsammans. Platsen vi skulle åka till var Yatta vid Hebron Hills, söder om Jerusalem och Betlehem. Väl

på plats fick vi ta eget ansvar och planera med vårt team vad vi skulle göra. Rapporter ska skrivas varje dag om vilka aktiviteter man varit på och om det varit incidenter som innebar brott mot mänskliga rättigheter. Dessa ska rapporteras till FN databaser. Vi fick "adoptera" ta över - kontakter i området som tidigare grupper haft. Om vi fick information om en ny vägspärr, om bosättare ofredat någon eller skapat nya utposter där man börjar annektera palestinsk mark, då åkte vi dit och intervjuade och rapporterade.

Hur vill du beskriva situationen på Västbanken?

– Vad som pågår på Västbanken är en långsam israelisk ockupation av palestinsk mark. Det klassiska landskapet där består av kullar och betesmarker där de palestinska herdarna vallar sina får. Plötsligt kan israeliska bosättare sätta upp ett tält eller ett solskydd på en kulle på palestinsk mark och tar sen dit några får. Bosättare är beväpnade medan palestinier inte är det, alltså aktar sig palestinierna för att närma sig. Så småningom har bosättarna tagit över marken och bygger ett bostadshus. Det är så det går till. Herdar som jag pratade

med berättade att bosättarna kommer när herdarna är ute och vallar sina får. De hotas med vapen och tvingas därifrån, trots att det är deras egen mark där de alltid haft sin boskap.

Efter Oslo avtalet 1992, när man förberedde bildandet av en palestinsk stat, delade man in Västbanken i tre områden: A, som styrs av palestinierna (tätorterna), B som har både palestinsk och israeliskt styre samt C som lyder under israelisk lag. Efter fem års förberedelser skulle all mark övergå i palestinsk förvaltning. Det område jag befann mig i är ett så kallat område C, som styrs både civilt och militärt av Israel. Det omfattar 60% av

Vägspärr med tillhörande spikmatta

Ulrika med kollega väntar in barnen som ska till skolan.

Västbanken och det är där alla bosättningar finns. Området innehåller den värdefullaste jordbruksmarken, alla vattentillgångar och den bördiga Jordandalen. Det finns mellan 2 och 3 miljoner palestinier på Västbanken.

Om bosättare trakasserar palestinerna i område C så får dessa vända sig till israelisk polis eller militär för att söka stöd. När polisen kommer dit kan det bli så att de främst lyssnar på bosättarnas version och att det slutar med att palestinerna blir arresterade. Man får oftast ingen rättegång vid oenigheter. Det är så skevt.

Ibland händer det att israeliska fredsaktivister försöker hjälpa till. De kan sätta större tryck på att allt ska gå rätt till och de kan få uppgifter om vart personer som förts bort har tagits. Men palestinerna är alltid i underläge. Det blir annars inga konsekvenser för bosättarna att ta över palestinsk mark. Palestinier kan hållas i förvar utan rättegång. Det finns en tydlig politisk inriktning av Israel att öka på bosättningarna och legalisera de bosättningar och utposter som redan finns.

Bosättningar ser ut som ett villaområde. De är inhägnade och består av villor med mycket grönska. Det är inte traditionella jordbrukare som bor där men man har delvis anammat palestinsk tradition så man har ofta boskap och mejerier. Många av bosättningarna är ju gamla, kanske 40 år, med skolor och bra infrastruktur och är riktigt stora områden, fullt fungerande samhällen. Det är förbjudet att gå in där. De räknas som privat mark. Inga möten sker mellan palestinier och bosättare. Det är hårt segregerat.

Hur blev dina möten med de palestinska familjerna?

– Jag var på Västbanken i fem veckor så det blev väldigt kort tid. Men det är fascinerande hur nära man i följeslagarprogrammet kommer människor och samhällen. Vi åkte runt mycket på landsbygden. Människor vill att vi ska komma, de har saker att berätta. Så på den korta tiden blev det

ändå många nära och mänskliga möten. Jag fick se hur dom har det, hur dom vill leva och hur utsatta dom är.

Det är också så förvirrande att komma till den här platsen utifrån och ibland hade jag svårt att tolka det jag såg. Det är så mycket som blir normaliserat i förtrycket. Man måste alltid åka genom vägspärrar och vapen riktas mot en. Men varför då? Det finns ingen uppenbart hot i Hebron Hills. Via kontrollerna får israelerna information om hur folk rör sig.

Trots den svåra situationen möttes jag av så mycket vänlighet i de palestinska hemmen. Hebron Hills är ett påtagligt gästvänligt och fredligt samhälle där man lever under enkla förhållanden. Jag blev bjuden på mycket te och bröd och olivolja. Palestinierna lever på jordbruk men många av männen är också inne i Israel och jobbar så Israel drar fördel

av den billiga arbetskraften. Men på Västbanken börjar folk nu lida brist på mat. De får inte ihop ekonomin eftersom de inte kan jobba. Gränsen mellan Israel och Västbanken hålls helt stängd efter den 7:e oktober. Härnäst fick jag veta att vår chaufför har sålt sin bil. Jag kan inte begripa hur han ska klara sig utan den med fyra barn och skola, men jag antar att dom inte har pengar att klara sig annars.

Har situationen där förändrats efter den 7:e oktober?

– Människor är så ledsna. Om det var uppgivet när jag var där så är det så mycket värre nu. De lider ju med Gaza, med sitt folk. Palestinier känner sig ensamma, att de inte har stöd från omvärlden, inte ens från arabländerna som ju är rätt försiktiga. Jordanien och Egypten har avtal med Israel och goda relationer med USA. Säkerhetsministern i Israel har delat ut vapen till bosättare på Västbanken. Jag tror att de är väldigt rädda för terrorister.

Jag tänker mycket på vilket hopp framtiden bär med sig. På ett sätt känns det väldigt betungande att ha varit där och jag kan inte släppa det. Det är helt omöjligt. Det är svårt att se vad man kan göra. Men samtidigt känns det väldigt bra. Jag har valt att hålla kontakt och det uppskattas. Det var ett aktivt val från min sida när jag kom hem att börja skriva till mina kontakter. De flesta kan jag skriva till på engelska. Jag upprepar: ”Vi berättar era historier och vi gör så gott vi kan!” Och det vet de att det är sant.

Alla incidenter och allt förtryck sen den 7:e oktober har redan blivit vardag för palestinerna. Jag försöker få återkoppling på hur varje dag ser ut, och får svar: ”Det är som vanligt, militären är här varje dag, bosättarna kommer på natten och gör råder”. De tycker att det är detsamma som igår eftersom de anpassar sig. Men det är fruktansvärt mycket sämre nu de är instängda. Ännu fler kontroller, bosättare tar sig allt större friheter.

Barn på väg till skolan

Man får inte plöja sin mark, inte plocka sina oliver. Jag har hört så många historier om hur Israel utsätter palestinierna för förtryck utan anledning. Militär och polis går in i hemmen. Man stoppar folk på gatan och förbjuder dem att köra sina barn till skolan. ”Du ser ut som en palestiniere, jag måste kontrollera dig.” På Jerusalemkontoret har man länge jobbat på distans eftersom de blir trakasserade på vägen.

Hur fungerade uppdraget att hjälpa barnen komma tryggt till skolan?

- I byn Tuba som ligger inom israeliskt militärt område har man problem med det. Det är en liten by med 10-12 familjer. Vi fick gå dit till fots på morgonen eftersom vår chaufför inte vågade köra. Där finns ett tio-tal barn som behöver ledsagas till skolan. Problemet är att mellan byn och skolan ligger en israelisk bosättning. Bosättarna är inte snälla, vuxna människor som trakasserar barnen. Första gången jag följde med dem kom bosättarna och gapade och skrek åt oss. De är väldigt irriterade på oss följeslagare som ser till att palestinier får sin rätt. Vad skriker dom? Jag vet inte för det är hebreiska. Kanske - bort härifrån det här är vårt land? Sista dagen förbjöd oss militären, som i detta fall fanns där till stöd för barnen, att gå ända fram till grinden. Bosättarna hade rapporterat att vi störde dem. De fotar och skannar, har koll på att vi har varit där. De här barnen växer upp med det de ser. Hur tar barnen det? Min tolkning är att de ändå har kvar sin självrespekt. De fortsätter att gå till skolan. De äldre barnen kan filma vad som sker, vilket är vapnet nu. De lär sig nog att göra motstånd. Alla filmer varandra för då vet man att det dokumenteras. Men där finns en rädsla. De kollar bakåt hela tiden - är det någon som kommer efter oss? Barnen drabbas hårt.

Läs vidare: Ulrikas rapport vid hemkomsten

<https://foljeslagarprogrammet.se/rapporter/solidaritet-ar-klokt/>

Erica Giselsson
Olofström

Inrapporterat våld på Västbanken och i östra Jerusalem

(Israelockuperat palestinskt område) sedan den 7:e oktober:

Sedan den 7 oktober har 355 palestinier dödats, inklusive 90 barn (346 av israeliska styrkor, 8 av bosättare) på Västbanken eller i Östra Jerusalem. 4 234 palestinier har skadats, varav 643 barn (4 104 av israelisk militär och 109 av bosättare). Man har även registrerat 431 bosättarattacker mot 198 palestinska hushåll som har fördrivits från sina hem på grund av bosättares våld och tillträdesbegränsningar. Ytterligare 460 personer har fördrivits från sina hem efter rivning av dem. Bygglov för att bygga upp dem igen beviljas inte.

Det finns mycket att fundera över efter att ha tagit del av Ulrikas berättelse. Det som slår mig är att FN, bland annat med hjälp av följeslagarprogrammet, har fått noggrann rapportering av incidenter och övergrepp som sker på Västbanken och i Östra Jerusalem. Ändå nås inte allmänheten av den här informationen. Den förfärliga situation som palestinier befinner sig i hade behövt spridas mer effektivt, så att människor bättre kan förstå bakgrunden till kriget mellan Israel och Hamas och vilka förändringar som krävs för att en tvåstatslösning ska bli möjlig.

GAZA

Rapport från en krigsskådeplats

Följande intervju är med en person född och uppvuxen i Gaza, bosatt i Sverige sedan 2016. Han vill vara anonym med tanke på eventuella repressalier.

Hur upplever du situationen just nu i Gaza?

– Mina föräldrar och mina syskon bor där med sina familjer. Vi har mycket släkt, vi är en stor familj, hundratals personer. Just nu är det svårt att få kontakt med dem för det har inte varit signal på 4 till 5 dagar. Annars brukar jag ringa till dem varje dag.

När jag pratar med dem säger de alltid samma saker. Att de hoppas på och väntar på en vapenvila. Israelerna bombar ju fortfarande så de kan bara hoppas på ett nytt avtal om eld-upphör. De lever en dag i taget och säger att de inte vet om de lever i morgon, att de inte kan göra någonting åt situationen mer än att försöka överleva och skydda barnen så gott det går. Jag skulle beskriva det som att de är deprimerade.

Min familj flydde från norra Gaza efter bombräderna i början av kriget när deras hus och lägenheter blev förstörda. Min morbrors familj med barn och barnbarn som bestod av 28 personer omkom alla under den andra dagens attacker. Det är en väldigt svår situation. När bomberna faller så gråter barnen alltid och kan inte sova. Det kommer att bli svårt för dem när kriget slutar. De har sett en massa hemskt som händer, döda människor, deras hus som bombades. Man är instängd och kan inte göra någonting. De upprepar - vi får se om vi lever i morgon.

Familjen flydde redan på andra dagen av anfallet till södra Gaza, nära Egypten. En kompis till min farbror har öppnat upp sin lägenhet för dem, och just nu bor där 45 personer, i en trea på 100m². Det är mina föräldrar, mina systrar med sina barn och min farbror med barn och barnbarn. Det var svårast i början för de var så rädda, men nu säger de bara - vi inte kan göra något, bara kämpa varje dag för att hitta mat och vatten. Alla är rädda om barnen men det finns så lite mat. För några dagar sedan kunde pappa inte äta utan lämnade sin mat till barnen.

Var kommer maten ifrån?

– Man skickar lite nödhjälp från Egypten ibland med lastbilar. Det är Röda Korset som delar ut maten. Jag har skickat pengar så familjen kan köpa lite extra mat. Det finns inga affärer men det finns ibland folk som vill sälja sin mat från Röda korset som de säljer vidare, såklart till höga priser. Min familj är tacksamma för detta. De har det bättre än många andra som bor i tältläger eller på skolor. Där får kanske 150 personer dela på en toa och det är ofta kallt och regnigt utomhus medan min familj har en toalett i lägenheten. De går bara ut korta stunder, 10–15 meter framför huset, annars sitter de inomhus och pratar med varandra. TV går inte att se eftersom elen stängdes av redan i början av kriget. Men de är mycket säkrare här i södra Gaza.

Finns det något väpnat motstånd kvar i Gaza?

– Hamas har soldater och jag tror de är många, jag vet inte exakt hur många. De skickar raketer till Israel och Israel bombar oss i sin tur. På Al Jazeera finns en massa filmer. Man ska ha fyllt 18 för att vara med i kriget, men om man är ensam son i en familj som bara har ett barn så tar de inte honom. Men folket är trötta nu, och vill bara att kriget tar slut.

Det är inte så mycket kvar att bomba för 90 % av Gaza är i ruiner. Det sägs att 40% av befolkningen stöttat Hamas men många är kritiska och frågar: Varför startade de kriget? Varför döda och ta gisslan? Nu har vi förlorat allt. Redan innan kriget var Gaza ett stort fängelse och i och med kriget är det mycket värre.

Jag vet inte om man kan bygga upp Gaza igen eftersom det inte finns några pengar. En del säger – vi bygger inte upp det igen för det har vi gjort tre gånger redan. Jag tror att många kommer att försöka flytta. Israel säger - vi kan hjälpa er att komma till ett annat land. Pappa säger att han skulle fly om han fick chansen.

Hur mår du här i Sverige medan kriget pågår i ditt hemland?

– Under de första två månaderna kunde jag inte sova men just nu har jag lugnat ner mig. Vi väntar bara på nyheter. Det är svårt för jag vill gärna vara med min familj, men samtidigt känner jag att jag har tur som inte är där just nu och att det är bättre att jag kan hjälpa med att skicka pengar.

Intervjun gjordes via telefon i mitten av januari 2024

Erica Giselsson
Olofström

Mitt liv med musiken

Vi intervjuar Barbro Fridén, musikpedagog i Göteborg.

Hur kom musiken in i ditt liv, Barbro?

– Jag är uppvuxen i en musikfamilj, i Borås. Min mamma var musiker och hade pianoelever hemma. Det fanns ingen kommunal musikskola på den tiden. Jag satt under pianot och lyssnade och eftersom jag hade bra gehör, kunde jag ta efter. Jag följde även med till konserterna med Orkesterföreningen en gång i månaden från tre års ålder.

Det blev pianolektioner utanför hemmet, så småningom i Göteborg dit jag åkte ensam med tåget från 10-11 årsåldern. Hemma spelade vi ofta fyrhändigt.

Du blev inte konsertpianist utan musikpedagog. Hur såg den vägen ut?

– Som 17-åring år började jag på Ingesund Musikhögskola. Där kom jag underfund med att konsertpianist inte var ett yrke som passade mitt temperament, att öva så effektivt, vara nervös inför framträdanden. Jag hade inte den motivation som krävdes.

Så jag jobbade med annat ett par år, på galleri, gick turistutbildning, reste. Men en dag då jag satt i Volvos reception på jobbet, hamnade plötsligt allting på plats. Jag sa upp mig, klippte mina långa naglar och ansökte till musikhögskolan, musikpedagogutbildningen.

Genom åren har jag alltså arbetat i kommunala musikskolan, med enskilda elever (aldrig långtråkigt) och med grupper i musiken på låg- och mellan stadiet. Det gällde att vara kreativ, entusiastisk, involvera alla, fixa festliga tillfällen som Lucia, advent och avslutningar. Jag skrev sånger som så småningom publicerades.

Vi har sett och hört dig både på scen och lastbilsflak.

– Ja, jag har frilansat bredvid som ackompanjator, främst till Britt Ling, som jag samarbetat med i över 30 år. Hon

hade kontakter i Spanien och Chile, så det blev en hel del frihetskamp och solidaritetssånger med diktläsning. Jag turnerade även med Jan Hammarlund.

Hur kom det sig att dragspel blev ditt instrument?

– Genom min man Anders blev jag involverad i VPK. Några tjejer skulle sjunga på 8 mars och behövde komp.

Jag fick låna ett dragspel, ett instrument jag aldrig provat. På tre dagar övade jag in några låtar från Jösses flickor och på den vägen blev det. I VPK fanns gruppen Röda Kapellet, så småningom Avanti och tjejgruppen Herr Sofia, uppkallad efter en kvinnlig pionjär inom kommunalpolitiken. Det blev en hel del Kulturpolitik därtill.

Dragspel är ett socialt instrument som låter bra utomhus och man kan ta med sig det till olika events. Det roliga är samverkan med andra - det ger inspiration.

Och nu?

– Jag har fortfarande pianoelever och sjunger/umgås med två körer sedan drygt 20 år, en med mina tidigare grannar, och så Berthas systrar*, som fick fart under Världskvinnomarschen millennieåret 2000 i Bryssel och fem år senare i Köpenhamn. Samma år sjöng vi och spelade pjäs i Morokulien då Unionsupplösningen med Norge uppmärksammades.

Med tanke på rubriken för vårt samtal måste jag också nämna fantastiska konserter genom åren med symfonikerna i vårt fina konserthus. De har genom åren gett näring åt kärleken till musiken i mitt liv. Att ha tillgång till dessa är ett av privilegierna med att bo i storstaden Göteborg.

*Uppkallade efter Bertha von Suttner

IaH, en Berthas syster

Till minne:

Elisabet Larberg

Elisabet Larberg i Karlstad blev 98 år. Ursprungligen från Lund, läste hon på Handelshögskolan i Stockholm och flyttade till Karlstad med sin man i slutet av 40-talet för att bli lärare vid Tingvallagymnasiet.

Genom åren var hon starkt engagerad i stadens kulturliv, ursprungligen inom teatern. Hon var med och startade Föreningen Karlstad lever, som inriktar sig på bevarande av byggnader och miljöer, varav det flitigt använda föreningshuset Gjuteriet är ett exempel. Engagemanget sträckte sig vidare till miljö och klimatrörelsen.

Vi i SKV utanför Karlstad lärde känna Elisabet när hon och hennes kusin Magna Andreen Sachs 2016 gav ut boken *Andrea Andreen för livets skull* om läkaren som blev SKVs ordförande åren efter andra världskriget.

Andrea fick mycket utträttat under sitt liv och hennes livsgärning hade inte tidigare skildrats i bokform. Alltså fyllde denna lilla, men innehållsrika bok ett tomrum och är av stort intresse inte bara för oss SKV:are. Hennes insatser som diabetesläkare är betydande, men mest är det arbetet i kretsen av Fogelstad kvinnorna och hennes avgörande insats för SKV som vi ville veta mera om. Under Andreas tid som ordförande blomstrade SKV som rörelse. Ständigt nya avdelningar grundades. Det var åren innan kvinnorörelsens andra våg svepte in och det gällde att få upp kvinnofrågor på dagordningen. Den politiska eliten var kompakt mansdominerad.

Foto: Margareta Rhedin

Andrea tillhörde generationen som fick uppleva två världskrig och fred i världen låg henne kanske allra varmast om hjärtat. Även här gjorde hon en storartad insats internationellt.

Att skriva en biografi om denna kvinna, som borde vara mera känd än hon är, var alltså en betydelsefull gärning från Elisabet och hennes kusins sida på ålderns höst. För detta är vi mycket tacksamma.

IaH

Andrea Andreen (1888–1972)

läkare, ordförande i SKV 1946–1964

Magna Andreen Sachs, Andreas brorsdotter, berättade i Lakartidningen 2016-02 om sin faster, här i en förkortad version.

Andrea Andreen (1888–1972) var äldst av åtta syskon, uppväxt i Fritsla utanför Borås. De första skolåren undervisades Andrea i hemmet av guvernant, men vid 13 års ålder skickades hon till Göteborg för att gå i flickskola. Efter avlagd studentexamen som privatist vid 17 års ålder, begav hon sig till Uppsala för att studera till läkare, hennes mål sedan tidig barndom.

Efter ett kortare äktenskap flyttade Andrea med sina två barn till Stockholm. Några år senare, med medicine licen-

tiatexamen på meritlistan blev St Görans medicinklinik hennes arbetsplats, vars chef hon förblev fram till sin pensionering 1953. Där ägnade hon sig särskilt åt behandling av diabetespatienter och var bland de första i Sverige att införa insulin.

Andrea forskade även en tid vid Harvard, men hennes engagemang i aktuella kvinnofrågor ledde henne in på andra

Andrea
Andreen:
för livets
skull

Elisabet Larberg,
Magna Andreen Sachs

spår. 1916 var hon med i bildandet av Kvinnliga läkares permanenta kommitté (i dag Kvinnliga läkares förening) tillsammans med Karolina Widerström, Ada Nilsson och Nanna Svartz. Deras viktigaste fråga, att verka för kvinnliga läkares rätt att inneha tjänst inom offentlig sjukvård, hör-sammades först 1925 i och med behörighetslagen.

Redan 1917 kom Andrea i kontakt med den så kallade konstellationen runt Elisabeth Tamm på Fogelstad. Som medlem i Frisinnade kvinnors riksförbund (FKR) deltog hon i skapandet av tidskriften Tidevarvet, där hon kom att bli en flitig skribent. Hennes artiklar handlade om kvinnors hälsa, likalön, sedlighetsproblemet, dvs prostitution, men också om demokratins utformning och utveckling. De kvinnor Andrea samverkade med under de här åren förblev hennes nära vänner livet ut. De hjälpte och stöttade varandra i livets skiften, Andrea inte minst genom att vara deras läkare.

Under åren 1935–1938 medverkade Andrea som en av nio ledamöter, varav två kvinnor, i Befolkningskommissionen som på regeringens uppdrag tog fram riktlinjer för att främja en positiv befolkningsutveckling. Det blev utredningar om barnafödande, förvärvsarbetande kvinnors rättsliga ställning och mödrahjälp.

Viktigast av allt för Andrea blev arbetet för freden, som hon kom att förbli djupt engagerad i livet ut. Hon tillhörde en generation som fick uppleva två världskrig. Tidigt blev hon övertygad radikalpacifist, därtill inspirerad av Elin Wägnér. Som fredsaktivist deltog hon i uppvakningen vid Nationernas Förbund 1935 då resolutionen om »Kvinnornas vapenlösa uppror« överlämnades.

Andrea i talarstolen, förmodligen i Sovjetunionen

Förbundet Frisinnade kvinnor bytte namn 1931 till Svenska kvinnors vänsterförbund (SKV), »vänster« här i den ursprungliga betydelsen »frisinnad«, »liberal« (jämför med våra grannländers partibeteckning Venstre). Förbundets syfte var att utgöra en bred paraplyorganisation för fred och nedrustning med avståndstagande åt höger... Under kriget låg SKV lågt men fick ny fart efter krigsslutet. Andrea var dess ordförande 1946–1964. 1945 deltog hon i bildandet i

Paris av Kvinnornas demokratiska världsförbund (KDV) för fred i världen, kvinnors rättigheter, barnens hälsa och mot fascism.

Hon blev snart KDV:s vice ordförande och under sina sista levnadsår dess hedersordförande, en internationell frontfigur inom kvinno- och fredsrörelsen. Hon behärskade engelska, tyska och franska klanderfritt, var en inspirerad talare och en skicklig skribent.

I Sverige expanderade SKV snabbt under hennes ledning. Engagemanget var stort för nedrustning och kampen mot atombomben. Senare delen av sitt liv lades också motståndet mot apartheid i Sydafrika och kriget i Vietnam till hennes och SKV:s hjärtefrågor.

Sommaren 1952 deltog hon i en kommission med uppdrag att studera förekomsten av bakteriekrig i Korea. Slutsatsen blev att bakterievapen hade använts av USA, men hennes budskap ansågs vara kommunistisk desinformation. Även KDV ansågs av många gå kommunistens ärenden, även SKV.

Andrea bemötte all kritik med respekt och saklighet – hur plågsam eller tendentiös den än var. Oförvägen lät hon sin stämma ljuda från talarstolar och i tidningsartiklar. »Hon var en renhjärtad och en modig människa», menar brorsdottern Magna. Olof Lagercrantz i sin nekrolog över Andrea skrev: »Hennes generation håller på att försvinna. Må ej hennes sort göra det.»

IaH

Böcker vi läst

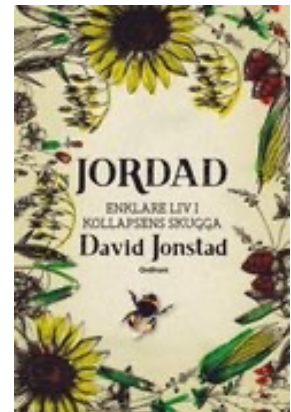
”Jordad - enklare liv i kollapsens skugga” av David Jonstad.

I SKV Olofström läste vi under hösten 2023 en gemensam bok som vi träffades kring och pratade om. Boken är ”*Jordad - enklare liv i kollapsens skugga*” av **David Jonstad**. Den kom ut på Ordfront 2016. David Jonstad f 1977 är en svensk frilansskribent med klimatfokus. I boken *Jordad* ställs frågan hur vi ska kunna försörja oss när kriserna fördjupas och det globala maskineriet börjar falla isär.

David Jonstad söker sig bakåt i historien och finner svaret under våra fötter. Han ser en framtid där marken, snarare än marknaden, är vad som tryggar vår försörjning. Insikten om hur hastigt mänsklighetens livsvillkor ytterligare har förändrats = försämrats, är slående. Författarens beskrivning av hur vår bild av den industriella civilisationen och dess ekonomiska system krackelerat och inte längre håller är drabbande. Begreppet tillväxt inger inte längre trygghet. Det skrämmer David Jonstad och det får honom att söka och hitta en framtida utväg för sig och sin familj, och i förlängningen

för alla människor på jorden. Han beskriver hur vårt nuvarande ekonomiska system successivt omöjliggjorde förutsättningarna för självhushållning.

Parallellt med flera läsvärda återblickar från historien berättar han om sin egen familjs byte av tillvaro - från storstadsliv till det friare livet på landet. Där man kan leva med och av vad jorden ger på plats, som människor har gjort och gör i alla tider, fram tills industrikapitalismen tog över vår försörjning. Boken inkluderar en omfattande litteraturförteckning i ämnet.

Vibeke Lindberg SKV Olofström

”Illusionen om den Amerikanska Freden” av Trita Parsi och Frida Stranne.

”**Trita Parsi** och **Frida Stranne**, två kunniga och klarsynta skribenter, gör i denna bok välbehövliga korrigeringar av vår bild av USA:s utrikespolitik.” Hans Blix

”...en brännande påminnelse om att det är en krigisk supermakt som Sverige går i formell allians med.” Aftonbladet, Peter Larsson

Två recensioner av denna bok, omtalad eftersom så få röster i debatten ifrågasätter Sveriges underkastelse under amerikansk militärmakt, som svarat för så mycken aggression under efterkrigstiden. Själv tänker jag att det är bara 20 år

sedan USA startade det förfärliga kriget mot Irak. Den gången kändes det i alla fall hoppfullt att så många gick ut på gator och torg för att protestera. Tiderna förändras.

Få försvarar den ryska invasionen av Ukraina, men att uppfatta världen i svart/vitt, det onda mot det goda, ger ingen bra förståelse av samtiden...

”Min bokvärld” av Kerstin Ekman

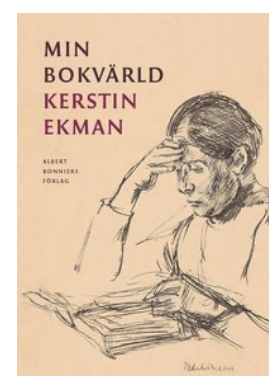
En julklappsbok som fick mig tidigare i säng, då jag visste att den väntade på mig. Lättläst, inga långa krångliga meningar, mycket berättande. **Kerstin Ekman** sjunger om-läsningens lov. Den bjuder in till en djupare förståelse av texterna, åren som går ger nya skikt till en tidigare läsupplevelse.

Boken ger intressanta inblickar i böcker man själv läst, medan andra Ekman berättar om, som man kanske hört talas om men aldrig hittat fram till, vill man genast låna hem. Så bra dessutom att få en inte alldeles lättillgänglig

författare som Jonas Love Almqvist presenterad för sig på ett sätt som ger klarhet åt det dunkla.

Moby Dick stod på kurslistan när jag läste engelska. Det gick lite trögt. Jag blir nyfiken på vad en omläsning skulle ge nu sextio år senare. Skulle jag bli lika begestrad som Kerstin Ekman?

IaH

Till Riksdagens alla partier

Inga amerikanska trupper och vapen på svensk mark!

På samma sätt som svenska folket utan debatt blev överkörda när det gällde att ansöka om medlemskap i kärnvapenalliansen Nato, har regeringen nu tagit ytterligare ett steg i att minska Sveriges självbestämmande!

Regeringen har ingått ett avtal med USA, det s.k. DCA-avtalet (Defense Cooperation Agreement) vilket ska beslutas om i Riksdagen i vår. Detta avtal ger USA tillgång till svenska baser på 17 orter i vårt land där amerikansk militär och vapenlager kommer att stationeras. Vilka vapen kan vi inte kontrollera och i avtalet finns inte ens ett skriftligt förbud mot kärnvapen. Även flyg och fartyg ska få röra sig fritt över svenskt territorium och får inte kontrolleras av svenska myndigheter utan USA:s samtycke! Amerikanska militärer och deras anhöriga kommer att lyda under amerikanska lagar och inte under våra svenska.

Amerikanska styrkor får också, om DE bedömer läget "exceptionellt" vidta militära åtgärder som DE anser viktiga. Osäkerheten i närområdet och världen ökar med amerikanska baser och vapenlager i Sverige. Vi riskerar att bli ett kärnvapenmål.

Vi i Sverige får inte överlämna vårt självbestämmande som nation!

Våra egna demokratiska fri- och rättigheter måste skyddas och förstärkas!

Säg NEJ till DCA-avtalet! Var med och underteckna detta upprop!

<https://www.mittskifte.org/petitions/inga-amerikanska-trupper-och-vapen-pa-svensk-mark>

SNÄLLA, GLÖM INTE MEDLEMSAVGIFTEN!

PLUSGIRO: 50 50 95-0

AVGIFT: 50-500 kr

Kontakt: Svenska Kvinnors Vänsterförbund SKV
Linnégatan 21, 413 04 Göteborg
skvgoteborg@gmail.com

Tel: 0702-82 90 80

Redaktion: Ianthe Holmberg, Erica Giselsson

SKV Göteborg Linnégatan 21, 413 04 Göteborg

Tel: 0702-829080

www.svenskakvinnorsvansterforbund.se